

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 232
van **LORIN PARYS**
datum: 12 januari 2018

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Elektronisch toezicht - Impact van de beslissing van het Grondwettelijk Hof inzake de zogenaamde Potpourri II-wetgeving

Op 19 februari 2016 werd de Wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (beter gekend als de Potpourri II wet) gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Deze wet trad in werking op 1 maart 2016. De Potpourri II wetgeving heeft een directe impact op het Vlaamse beleid inzake elektronisch toezicht en de justitiehuisen.

Op donderdag 21 december 2017 vernietigde het Grondwettelijk Hof een aantal bepalingen van deze wetgeving, die gevangenen in irregulier verblijf uitsloot van het voordeel van strafaanpassing (waaronder elektronisch toezicht...), ook wel aangeduid als strafuitvoeringsmodaliteiten. Het Hof sluit echter niet uit dat de wetgever in de toekomst gevangenen in irregulier verblijf kan uitsluiten van bepaalde strafaanpassingsmaatregelen, met dien verstande dat deze uitsluiting ernstig gemotiveerd wordt.

1. Wat zijn de effecten van deze beslissing van het Grondwettelijk Hof op het Vlaams beleid inzake het elektronisch toezicht?
2. Zal de minister in overleg gaan met zijn federale collega over deze beslissing van het Grondwettelijk Hof?

ANTWOORD

op vraag nr. 232 van 12 januari 2018

van **LORIN PARYS**

1. De wet van 5 februari 2016 maakte het grotendeels onmogelijk voor personen die veroordeeld zijn tot een gevangenisstraf en geen recht op verblijf hebben in ons land, om strafuitvoeringsmodaliteiten toegekend te krijgen. De enige strafuitvoeringsmodaliteit waarvoor zij sinds deze wet in aanmerking kwamen, was een uitgaansvergunning om specifieke belangen te behartigen die hun aanwezigheid buiten de gevangenis vereisen, of om een medisch onderzoek of medische behandeling buiten de gevangenis te ondergaan.

Met uitzondering van deze laatste modaliteit werden gedetineerden zonder verblijfsrecht dus uitgesloten van de andere strafuitvoeringsmodaliteiten zoals beperkte detentie, elektronisch toezicht of voorwaardelijke invrijheidstelling.

Het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest dd. 21 december 2017 beslist dat dit een onevenredige maatregel vormt van de wetgever. Ook als op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat betrokkene niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf op het grondgebied, moet de bevoegde overheid, in het bijzonder de strafuitvoeringsrechtbank, kunnen onderzoeken of het gerechtvaardigd is om de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit toe te staan of te weigeren, en dit in het licht van de concrete administratieve, familiale en sociale situatie van de aanvrager.

Het Grondwettelijk Hof wijst erop dat de toekenning van die modaliteiten nooit automatisch is. Ook wanneer om een modaliteit zoals elektronisch toezicht of voorwaardelijke invrijheidstelling wordt verzocht, onderzoekt de strafuitvoeringsrechtbank zorgvuldig het realistische en doenbare karakter van het voorgelegde reclasseringsplan. Daarnaast worden ook de eventuele tegenaanwijzingen die verband houden met het risico van herhaling, met het risico dat de veroordeelde aan de slachtoffers overlast bezorgt en met het risico dat hij zich aan de uitvoering van zijn straf onttrekt, beoordeeld.

Vóór de inwerkingtreding van de door het Hof vernietigde bepalingen hield de strafuitvoeringsrechtbank bij dat onderzoek rekening met de specifieke administratieve verblijfssituatie van buitenlandse aanvragers. Dit gebeurde in het licht van zowel de mogelijkheden tot re-integratie als het risico van onttrekking aan de uitvoering van de straf.

De strafuitvoeringsrechtbank zal voortaan dus terug in de mogelijkheid zijn om dit aspect in haar onderzoek te betrekken. Wanneer de verblijfssituatie van de gedetineerde zijn sociale (re-)integratie in de weg staat, kan dit op zich een reden zijn om de strafuitvoeringsmodaliteit niet toe te staan.

De Justitiehuizen en het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET) voeren de beslissingen van de strafuitvoeringsrechtbanken waarbij een elektronisch toezicht wordt toegekend uit, waarbij ze hun respectievelijke bij wet bepaalde rol opnemen. De beslissing van het Grondwettelijk Hof brengt geen nieuwe opdracht voor de afdeling Justitiehuizen met zich mee, enkel een wijziging in het toepassingsgebied. De beslissing van het Hof noopt de Vlaamse Regering dus niet tot het voeren van een gewijzigd beleid in dit verband.

2. In het samenwerkingsakkoord dat inzake de Justitiehuizen is afgesloten tussen de Gemeenschappen en de federale overheid, verbinden de partijen er zich toe om in het kader van de Interministeriële Conferentie voor de Justitiehuizen overleg te plegen over problemen die verband houden met de uitoefening van de opdrachten van de Justitiehuizen en het VCET en initiatieven die een impact hebben op hun uitvoeringscapaciteit. Zoals gezegd, is er geen sprake van een nieuwe, bijkomende opdracht voor de Justitiehuizen of het VCET. Dit belet niet dat, als een beslissing van het Grondwettelijk Hof een significante impact heeft op hun uitvoeringscapaciteit, dit kan/zal besproken worden op de IMC Justitiehuizen. Als gevolg van het arrest dd. 21 december 2017 zullen de strafuitvoeringsrechtbanken terug verzoeken om elektronisch toezicht behandelen, die zijn ingediend door personen zonder recht op verblijf in het land. Bij hun afweging zal deze verblijfssituatie, en de impact ervan op hun kansen op re-integratie en reclassering, wel een factor van doorslaggevend belang zijn, zoals ook in het verleden voor de wet van 5 februari 2016. Er is dan ook geen drastische toename van het aantal in uitvoering te brengen dossiers te verwachten.